

УДК 349.2

*Олексій Александров, к. ю. н., доцент
(доцент кафедри «Екологія і безпека життєдіяльності»,
Державний економіко-технологічний університет транспорту)*

**ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ
РОБОЧОГО ЧАСУ ОКРЕМИХ КАТЕГОРІЙ ПРАЦІВНИКІВ
(РОБІТНИКІВ) ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ
ТА ВОДІЇВ КОЛІСНИХ ТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ**

Стаття присвячена дослідженню деяких особливостей правового регулювання робочого часу окремих категорій працівників (робітників) залізничного транспорту, робота яких безпосередньо пов'язана із забезпеченням безпеки руху поїздів і обслуговуванням пасажирів.

Проаналізовано визначення терміну робочого часу, його деякі особливості в галузі залізничного транспорту та водіїв колісних транспортних засобів. Доведено, що визначення поняття робочого часу дає можливість зменшити кількість нормативно-правових актів у сфері регулювання робочого часу і розв'язати нагальні проблеми трудових відносин, що існували в країні роками.

Ключові слова: робочий час, тривалість робочого часу, облік робочого часу, наказ, залізничний транспорт, колісний транспорт.

*Алексей Александров, к.ю.н.
(доцент кафедри «Экология и безопасность жизнедеятельности»,
Государственный экономико-технологический университет транспорта)*

**НЕКОТОРЫЕ ОСОБЕННОСТИ ПРАВОВОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ
РАБОЧЕГО ВРЕМЕНИ ОТДЕЛЬНЫХ КАТЕГОРИЙ СЛУЖАЩИХ
(РАБОЧИХ) ЖЕЛЕЗНОДОРОЖНОГО ТРАНСПОРТА И ВОДИТЕЛЕЙ
КОЛЕСНЫХ ТРАНСПОРТНЫХ СРЕДСТВ**

Статья посвящена исследованию некоторых особенностей правового регулирования рабочего времени отдельных категорий служащих (рабочих) железнодорожного транспорта, работа которых непосредственно связана с обеспечением безопасности движения поездов и обслуживанием пассажиров.

© Александров О.В., 2015

Проанализировано определения рабочего времени и его некоторые особенности в области железнодорожного транспорта та водителей колесных транспортных средств. Доказано, что определение рабочего времени дает возможность уменьшить количество нормативно-правовых актов в сфере регулирования рабочего времени и рассматривает проблемы трудовых отношений, которые существовали в государстве годами.

Ключевые слова: рабочее время, продолжительность рабочего времени, учет рабочего времени, приказ, железнодорожный транспорт, колесный транспорт.

*Oleksyi Alexandrov, Philosophy Doctor of Law
(associate professor of ecology and life safety department, State Economy and Technology University of Transport)*

SOME FEATURES OF LEGAL REGULATION OF WORKING TIME OF CERTAIN CATEGORIES OF EMPLOYEES (WORKERS) AND RAIL TRANSPORT DRIVERS

The article investigates some peculiarities of legal regulation of work of certain categories of employees (workers) of rail transport, whose work is directly related to the safety of trains and passenger service.

The definition of working time, some of its features in the field of railway transport and drivers has been analyzed. It is proved that the definition of working time makes it possible to reduce the number of legal acts in regulation time and solve the pressing problems of labor relations that existed in the country for years.

Keywords: working hours, running time, time tracking, order, railway service, wheeled trucks.

Постановка проблеми. Нині важливо встановити юридичну природу впровадження визначення терміну робочого часу для деяких окремих категорій працівників залізничного транспорту, робота яких безпосередньо пов'язана із забезпеченням безпеки руху поїздів і обслуговуванням пасажирів залізничного транспорту та водіїв колісних транспортних засобів. Саме тому дослідження визначення терміну робочого часу є нагальним і актуальним напрямком наукового пошуку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В Україні звертали увагу на визначення терміну робочого часу на законодавчому рівні Н.Б.Болотіна, Ю.П.Дмитренко, Д.В.Карпенко, С.С.Лукаш, С.М.Прилипка, О.М.Ярошенко, І.П.Жигалкін, В.А.Прудников та ін. Ці вчені розглядають термін «робочий час» у різних аспектах, але вони не торкалися безпосередньо специфіки роботи на залізничному транспорті і водіїв колісних транспортних засобів. Тому визначення робочого часу на законодавчому рівні, на наш погляд, дає можливість з'ясувати не тільки термінологічну, а й змістову і практичну сторону трудових відносин на транспорті.

Мета даної статті: з'ясувати проблеми впровадження визначення терміну робочого часу в Україні на транспорті.

Виклад основного матеріалу дослідження. Піклування про здоров'я людини, вільний і всебічний розвиток її особистості є важливою функцією держави. Основу правового регулювання трудових відносин становить конституційне право людини вільно розпоряджатися собою та своїми здібностями до праці. Це, в свою чергу, потребує створення відповідного механізму правового регулювання, який би забезпечив надійну гарантію реалізації цього права. Тому важливе місце в такому процесі посідає правове регулювання робочого часу, протягом якого людина здійснює реалізацію свого права на працю.

На жаль, до цього часу трудовим законодавством не визначено поняття робочого часу, хоча є ряд визначень є в енциклопедичній і науковій літературі, а також у нормативних галузевих наказах. На думку Д. В. Карпенко, робочий час – це «встановлений законом або угодою на підставі закону час, протягом якого працівники зобов'язані, відповідно до правил внутрішнього трудового розпорядку підприємства, установи чи організації, виконувати роботу, обумовлену трудовим договором» [10, с. 340]. Ю. П. Дмитренко визначає робочий час як «відрізок календарного часу, протягом якого працівник відповідно до чинного законодавства, колективного договору, правил внутрішнього трудового розпорядку і графіка роботи повинен перебувати у визначеному йому місці й виконувати свої функціональні обов'язки, обумовлені трудовим договором» [7, с. 268]. На думку Н. Б. Болотіної, робочий час – це «час, протягом якого працівник зобов'язаний трудитися згідно з трудовим договором і законодавством» [6, с. 142]. Однак, як доводить С. С. Лукаш, вище зазначені дослідники не враховують включення до робочого часу періоду простою не з вини працівника, протягом якого останній не має можливості виконувати свої трудові обов'язки, передбачений ч. 3 ст. 113 КЗпП, також у ч. 4 ст. 183 КЗпП зазначається, що «перерви для годування дитини включаються в робочий час і оплачуються за середнім заробітком, хоча протягом цих перерв працівники своїх трудових обов'язків не виконують» [2, с. 119]. У відомчому наказі Міністерства транспорту і зв'язку України від 07 червня 2010 р. № 340 «Про затвердження Положення про робочий час і час відпочинку водіїв колісних транспортних засобів» у пункті 1.5 дано визначення робочого часу водія: «Час, протягом якого водій зобов'язаний виконувати свої обов'язки, визначені трудовим договором і правилами внутрішнього трудового розпорядку» і в пункті 2.1 цього Наказу включений в робочий час «час простою не з вини водія» [5]. Таким чином, визначення терміну «робочий час» має різне наповнення у різних випадках, і тому його по-різному трактують фахівці і науковці.

В аналізі визначення робочого часу, на наш погляд, треба виходити із практичної спрямованості інституту робочого часу та створенні дієвих механізмів їх реалізації. Отже, нагальність визначення поняття «робочий час» має суттєве значення як на практиці, так і в теорії. З'ясування цього питання важливе з точки зору реформування інституту «робочого часу» і дає можливість різко зменшити кількість нормативно-правових актів у сфері трудового права. Влучно зауважили про нагальність визначення терміна «робочий час» колектив авторів підручника «Трудове право України» (С.М.Прилипко, О.М.Ярошенко, І.П.Жигалкін, В.А.Прудников), оскільки це важливо «для нормування оплати праці, обліку робочого часу та його оплати, однозначного застосування цього терміна при розслідуванні нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на підприємствах» [8, с. 418].

Тривалість робочого часу відповідно до чинного законодавства регулюється в централізованому порядку законодавчими і нормативно-правовими актами, а також колективними договорами та угодами на регіональному рівні, в індивідуальному конкретному укладеному договорі. А саме: регулюються статтями 50–65 Кодексу законів про працю України, та затвердженими відомчим наказом Укрзалізниці від 10 березня 1994 р. за № 40-Ц «Про особливості регулювання робочого часу і часу відпочинку окремих категорій працівників залізничного транспорту, робота яких безпосередньо пов'язана із забезпеченням безпеки руху поїздів і обслуговуванням пасажирів» [3], Методичними рекомендаціями щодо застосування підсумкового обліку робочого часу, затвердженими наказом Міністерства праці і соціальної політики України від 19 квітня 2006 р. за № 138 (для безперервно діючих підприємств, де неможливе дотримання встановленої тривалості робочого часу) [4] і Наказом Міністерства транспорту і зв'язку України від 07 червня 2010 р. № 340 «Про затвердження Положення про робочий час і час відпочинку водіїв колісних транспортних засобів» [5]. Слід зауважити, що держава встановлює верхню межу тривалості робочого часу, яка не може бути більшою, ніж встановлена в ст. 45 Конституції України і ст. 50 КЗпП України ніж 40 годин на тиждень [1], [2].

Стаття 57 КЗпП закріплює вимогу щодо визначення часу початку і закінчення щоденної роботи (зміни) у двох нормативних документах: це правила внутрішнього трудового розпорядку і графіки змінності роботи. Вимоги щодо визначення початку і закінчення щоденної роботи (зміни) та регулювання робочого часу і час відпочинку для окремих категорій працівників залізничного транспорту і метрополітенів також визначені у відомчому наказі Укрзалізниці від 10 березня 1994 р. № 40-Ц «Про особливості регулювання робочого часу і часу відпочинку окремих категорій працівників залізничного транспорту, робота яких безпосередньо пов'язана із забезпеченням безпеки руху поїздів і обслуговуванням пасажирів», де в п. 1.2 зазначено, що «тривалість зміни, час початку й закінчення роботи (зміни), час початку й закінчення регламентованих перерв для відпочинку і харчування зазначаються в Правилах внутрішнього трудового розпорядку підприємств, затверджених на зборах (конференціях) трудових колективів, а графіки змінності затверджуються адміністрацією підприємства за узгодженням з комітетом профспілки» [3]. Початком роботи вважається час явки до постійного місця роботи в годину, встановлену правилами внутрішнього трудового розпорядку, а закінченням роботи – час звільнення від роботи. Крім цього, п. 1.3. зазначає, що «графік роботи і відпочинку повинен бути оголошений працівникам не пізніше, як за три дні до початку його дії» [3]. У п. 1.6 також зазначено, що «тривалість робочого часу змін понад нормальної тривалості робочого дня, але не більше 12 годин, може встановлюватися в разі згоди членів колективу, який переводиться на новий режим роботи, адміністрацією підприємств за узгодженням з профспілковим комітетом. При цьому робота з тривалістю зміни, що перевищує нормальну, не повинна допускатися більше двох календарних днів підряд, зокрема працівників, постійна робота яких відбувається в дорозі» [3].

У Наказі Міністерства транспорту і зв'язку України від 07 червня 2010 р. № 340 в «Положенні про робочий час і час відпочинку водіїв колісних транспортних засобів» в п. 1.5 зазначено, що часом початку та кінцем робочої зміни на кожний день календарного місяця, а також вихідні дні визначається графіком змінності і «правилами внутрішнього трудового розпорядку» (п. 6.7.), а «робочий час водіїв з ненормованим робочим днем обліковується у робочих днях (крім роботи у святкові дні,

яка обчислюється у годинах) [5]. У п.2.3. зазначено: якщо за умовами роботи не може бути додержана встановлена для водіїв щоденна або щотижнева тривалість робочого часу, допускається запровадження підсумованого обліку робочого часу з тим, щоб тривалість робочого часу за обліковий період не перевищувала нормального числа робочих годин, а якщо нормальна тривалість робочого дня охоплює тривалі простої, очікування транспортних засобів чи на робочому місці або якщо водію необхідно дати змогу дійхати до відповідного місця відпочинку, тривалість робочого дня (зміни) може бути збільшена до 12 годин за умови, що час керування протягом дня (зміни) не перевищує 9 годин [5], але слід зауважити, що «в загальному підсумованого обліку робочого часу водія нормальна тривалість робочого дня (зміни) не може перевищувати 10 годин» і «рішення про запровадження підсумованого обліку робочого часу приймається Перевізником за погодженням з виборним органом первинної профспілкової організації (профспілковим представником)» (п.2.3.)[5]. Також у п.2.4. вказано, що «при підсумованому обліку робочого часу праця водіїв регулюється графіками змінності водіїв колісних транспортних засобів, які складаються на весь обліковий період і якими визначається тривалість щоденної роботи (зміни), робочих днів (зміни) та вихідних днів» [5]. Крім цього, у п. 2.5 зазначено, що «графік змінності на обліковий період доводиться до відома кожного водія не менше ніж за два тижні до початку облікового періоду» [5].

Також слід зауважити, що Правила внутрішнього трудового розпорядку та графіки змінності роботи розробляються таким чином, щоб тривалість робочого часу за обліковий період не перевищувала тривалості робочого часу, передбаченої ст. 50 і 51 КЗпП.

Про особливості регулювання робочого часу окремих професій робітників і посад спеціалістів і службовців залізничного транспорту і метрополітенів, праця яких пов'язана з безперервністю перевезень, безпекою руху поїздів і обслуговування пасажирів йдеться в загальному положенні до порядку і умов, встановлених та затверджених наказом Укрзалізниці від 10 березня 1994 р. за № 40-Ц (далі Наказ 40-Ц) і Радою профспілки, допускається організація чергувань:

- вдома на випадок виклику на роботу (без права виходити з дому), при цьому за одну годину чергування зараховується 0,25 години нормального робочого часу;

- у спеціально обладнаній на об'єкті кімнаті, у вагоні в купе провідника з правом відпочинку, при цьому за одну годину чергування зараховується 0,75 години нормального робочого часу [3]. Наказ Міністерства транспорту і зв'язку України від 07 червня 2010 р. № 340 в «Положенні про робочий час і час відпочинку водіїв колісних транспортних засобів» до робочого часу водія включає час охорони транспортних засобів з вантажем або без нього зараховується водію в розмірі 1/3 робочого часу [5].

Відповідно до цього відомчого локального акта (Наказ 40-Ц) до обліку робочого часу можна зарахувати:

- 1) час приймання і здавання локомотивів, поїздів (секцій) і вагонів локомотивними і поїзними бригадами, а також час на підготовку в рейс поїзних бригад включається в їх робочий час (п. 1.4);

- 2) постійна робота яких відбувається в дорозі (поїзних бригад пасажирських поїздів, працівників рефрижераторних поїздів (секцій), хопер-дозаторних і думпкарних маршрутів, вагонів-транспортів сполучного типу, службових, багажних і збірно-роздаточних вагонів та ін.) при загальній тривалості поїздки в обидва кінці три доби і більше може зараховуватись потурно. Турою вважається час з моменту

явки на роботу для поїздки до моменту явки на роботу для наступної поїздки після відпочинку у пункті постійної роботи (п. 1.7);

3) час прямування працівників локомотивних і кондукторських бригад від місця постійної роботи до пункту (станції), призначеному для прийому локомотива (поїзда), а також час повернення до місця постійної роботи після здачі локомотива (поїзда), якщо вони не прийняті на цих пунктах на постійну роботу, включається в робочий час (п. 3.3);

4) при обслуговуванні вагона двома провідниками в робочий час за поїздки кожному провіднику включається половина часу з моменту прийомки вагона до кінця його здачі після поїздки (п. 6.2);

5) при обслуговуванні рефрижераторної секції бригадою в дві одиниці робочий час за добу кожного члена бригади в рейсі і за час перебування в резерві Укрзалізниці враховується по 15 годин та при супроводженні секцій на заводський чи деповський ремонт (з моменту видачі повідомлення) та очікуванні постановки секції в ремонт кожному членові бригади зараховується половина втраченого на ці цілі часу (п. 6.6);

6) час перебування бригад на заводах для здачі та приймання поїздів (секцій) зараховується в робочий відповідно до місцевих умов організації праці на цих підприємствах (п. 6.7);

7) при проїзді робітників колійних машинних станцій до місця здійснення роботи і назад, в межах ділянки, яка обслуговується спеціальними робочими поїздами, час, витрачений в дорозі більше передбаченого графіком руху цих поїздів, повинен зараховуватись як робочий (п. 7.1);

8) працівникам, що обслуговують колійні машини, в робочий час включається: час безпосередньої роботи на машині, час на підготовку машини до роботи, очікування причеплення і відчеплення від локомотива, очікування відправлення, слідування по перегону, повернення назад, маневри на станції та постановка в тупик (п.7.2); додатком до наказу Укрзалізниці від 1 грудня 2010 р., № 766-Ц до обліку робочого часу працівників колійного господарства включено час проведення медичних оглядів до і після поїздки, час отримання маршрутного листа, час на інструктаж та технічне навчання (п. 7.2);

9) час, затрачений на підготовку навантаження і розвантаження хоппер-дозаторів і думпкарів і приведення їх в транспортне положення, а також на технічний огляд, включається в робочий час кожному працівникові бригади відповідно до графіка роботи. Робочий час спеціалістів, що входять у склад бригад колійних машин, зараховується так само, як у робітників, що обслуговують ці машини (п. 7.2);

10) при зміні бригад, що обслуговують рухомий склад, колійні машини і механізми поза місцем постійної роботи (депо приписки, ділянка обслуговування дистанції колії, колійної машинної станції та ін.) час проїзду як пасажирів для їх прийому, в тому числі при очікуванні рефрижераторних поїздів (секцій) на прикордонних та інших станціях, а також час після здачі їх і повернення в пункт постійної роботи слід зараховувати в робочий час з розрахунку 7 годин за кожні 24 години перебування в дорозі чи на прикордонних та інших залізничних станціях. При перебуванні в дорозі (на станціях) менше доби – робочий час визначається, виходячи з вказаної пропорції (п. 8.1);

11) провідникам по супроводженню локомотивів і пасажирських вагонів (кранів на залізничному ходу, колійних машин) в неробочому стані з депо, дистанції в інші

депо, дистанції, а також на заводи і назад, робочий час, витрачений на супроводження і здачу, зараховується по 12 годин за добу, а час прямування в поїздах пасажирів – по 7 годин за календарну добу. При цьому для них повинен застосовуватися підсумований облік робочого часу (п. 8.2);

12) у святкові дні, коли робота метрополітену збільшується на 1 годину, допускається відпочинок (як виняток) менше 2,5 годин, який включається в робочий час (п.4.3). При цьому сумарна тривалість безперервної роботи локомотивних бригад до і після відпочинку не повинна перевищувати 10 годин. Але слід зауважити, що при цьому для них повинен застосовуватися підсумований облік робочого часу [3].

Про особливості регулювання робочого часу водіїв колісних транспортних засобів ідеться в наказі Міністерства транспорту і зв'язку України від 07 червня 2010 р. № 340, де в «Положенні про робочий час і час відпочинок» до робочого часу водія зараховуються:

- 1) змінний період керування;
- 2) підготовчо-заклучний період;
- 3) час простоїв не з вини водія;
- 4) час простоїв (у пунктах навантаження та розвантаження вантажів, у місцях посадки та висадки пасажирів);
- 5) час проведення медичних оглядів водія перед виїздом на маршрут (у рейс) та після повернення;
- 6) час проведення робіт з усунення технічних несправностей транспортних засобів на маршруті (у рейсі);
- 7) час охорони транспортних засобів з вантажем або без нього під час стоянки на кінцевих та проміжних пунктах при здійсненні міжміських перевезень у разі, якщо такі обов'язки передбачені трудовим договором, укладеним з водієм;
- 8) половина часу, передбаченого завданням на рейс міжміського сполучення, при роботі двох водіїв на транспортних засобах, обладнаних спальним місцем;
- 9) інший час, передбачений законодавством України (п. 2.1) [5];

На підставі зазначеного, на наш погляд, можна визначити деякі основні ознаки робочого часу працівників основних професій залізничного транспорту і водіїв колісних транспортних засобів:

- робочий час встановлюється на рівні законів, підзаконних нормативно-правових і локальних актах (наказах, положеннях);
- робочий час встановлюється на галузевому рівні;
- робочий час встановлюється на договірному рівні між працівником (робітником) і роботодавцем;
- робочий час встановлюється правилами внутрішнього трудового розпорядку, графіками змінності, посадовими інструкціями.

Виходячи з вище перерахованих ознак, робочий час працівників залізничного транспорту та інших безперервно діючих підприємств, водіїв колісних транспортних засобів, де неможливе дотримання встановленої тривалості робочого часу, – це встановлений нормативно-правовими та локальними відомчими актами час, протягом якого працівник (робітник) відповідно до умов трудового договору, графіка роботи (зміни) та правил внутрішнього трудового розпорядку виконує трудові обов'язки та інші періоди, які встановлені в посадових інструкціях і інший час, передбачений законодавством України. Наказ Укрзалізниці від 10 березня 1994 р. за № 40-Ц до інших періодів зараховує час, протягом якого працівник (робітник) перебуває вдома на випадок виклику на роботу (без права виходити з дому); або пере-

буває в спеціально обладнаній на об'єкті кімнаті або в вагоні купе провідника з правом відпочинку і (без права виходу) і має бути в постійній готовності приступити до виконання своїх безпосередніх професійних службових обов'язків [3]. Наказ Міністерства транспорту і зв'язку України від 07 червня 2010 р. № 340 до інших періодів зараховує час присутності на робочому місці водія, коли він не керує транспортним засобом, при направленні у рейс двох водіїв йому зараховується в розмірі не менше 50 відсотків робочого часу [5].

5 листопада 2015 р. Верховна Рада України прийняла в першому читанні за основу проект Трудового кодексу України, де вперше пропонується ввести поняття робочого часу. Зокрема п. 1 ст. 129 § 1 «Визначення робочого часу та його склад» Глави 2 «Тривалість робочого часу» проекту Трудового кодексу визначає: «Робочий час – час, протягом якого працівник відповідно до правил внутрішнього трудового розпорядку і умов трудового договору повинен виконувати трудові обов'язки. Відповідно до трудового законодавства до робочого часу можуть включатися інші періоди часу» [9].

Висновки та пропозиції. Таким чином, можемо стверджувати, що вітчизняне трудове законодавство потребує суттєвого вдосконалення інституту робочого часу. Насамперед нинішня ситуація потребує привести трудове законодавство у відповідність із законодавством країн Євросоюзу. Необхідно нормативно закріпити поняття робочого часу, оскільки він є робочий час, є важливим складником системи трудового права, основним регулятором та універсальним виміром праці. У сучасних умовах господарювання та пошуку виходів із тієї соціально-економічної ситуації, яка виникла в народногосподарському комплексі України, потрібно недопускати обмеження трудових прав працівників і гарантій їх дотримання з боку роботодавців, які визначені в законах, нормативно-правових актах, відомчих наказах і положеннях.

ЛІТЕРАТУРА

1. Конституція України. Прийнята Верховною Радою України 28 червня 1996 р. // ВВР України – 1996. – № 30 – Ст. 141.
2. Кодекс законів про працю України: Науково-практичний коментар / [І. В. Арістова, В. В. Безусий, С. О. Бондар та ін.] за ред. О. О. Погрібного, М. І. Іншина, І. М. Шопіної. – К.: Правова єдність, 2009. – 456 с.
3. Наказ Укрзалізниці від 10 березня 1994 р. №40-Ц «Про особливості регулювання робочого часу і часу відпочинку окремих категорій працівників залізничного транспорту, робота яких безпосередньо пов'язана із забезпеченням безпеки руху поїздів і обслуговуванням пасажирів» (Додаток до наказу від 1 грудня 2010 р. № 766-Ц).
4. Наказ Міністерства праці та соціальної політики України від 19 квітня 2006 р. № 138 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо застосування підсумкового робочого часу».
5. Наказ Міністерства транспорту і зв'язку України від 07 червня 2010 р. № 340 «Про затвердження Положення про робочий час і час відпочинку водіїв колісних транспортних засобів».
6. Болотіна Н. Б. Трудове право України: Навч. посіб. – К.: Знання, 2008. – 375 с.
7. Дмитренко Ю. П. Трудове право України : підручник / Ю. П. Дмитренко. – К.: ЮрінкомІнтер, 2009. – 624 с.
8. Трудове право України: підруч. для студ. юрид. спец. вищ. нач. закл. / С. М. Прилипка, О. М. Ярошенко, І. П. Жигалкін, В. А. Прудников. – 5-те вид., допов. – Х.: Право, 2014. – 760 с.
9. Потіха А. Трудовий кодекс України прийнятий у першому читанні [Електронний ресурс] / А. Потіха // Україна: події, факти, коментарі. – 2015. – № 22. – С. 27-38. – Режим доступу: <http://nbuvip.gov.ua/images/ukraine/2015/ukr22.pdf>. – Назва з екрану.
10. Юридична енциклопедія: В 6 т. /Редкол.: Ю. С. Шемшученко (голова редкол.) та ін. – К.: «Укр. енцикл.», 1998. – Т. 5; П–С. – 2003. – 736 с.

REFERENCES

1. Konstytutsiia Ukrainy. Pryiniata Verkhovnoiu Radoiu Ukrainy 28 chervnia 1996 r. // VVR Ukrainy – 1996. – № 30 – St. 141.
2. Kodeks zakoniv pro pratsiu Ukrainy: Naukovo-praktychnyi komentar / [I. V. Aristova, V. V. Bezusyi, S. O. Bondar ta in.] za red. O. O. Pohribnoho, M. I., Inshyna, I. M. Shopinoi. – K.: Pravova yednist, 2009. – 456 p.
3. Nakaz Ukrzaliznytsi vid 10 bereznia 1994 r. №40-Ts «Pro osoblyvosti rehuliuвання robochoho chasu i chasu vidpochynku okremykh katehorii pratsivnykiv zaliznychnoho transportu, robota yakykh bezposeredno pov'iazana iz zabezpechenniam bezpeky rukhu poizdiv i obsluhovuvanniam pasazhyriv» (Dodatok do nakazu vid 1 hrudnia 2010 r. № 766-Ts).
4. Nakaz Ministerstva pratsi ta sotsialnoi polityky Ukrainy vid 19 kvitnia 2006 r. № 138 «Pro zatverdzhennia Metodichnykh rekomendatsii shchodo zastosuvannia pidsumkovoho robochoho chasu».
5. Nakaz Ministerstva transportu i zv'iazku Ukrainy vid 07 chervnia 2010 r. № 340 «Pro zatverdzhennia Polozhennia pro robochyi chas i chas vidpochynku vodiiv kolisnykh transportnykh zasobiv».
6. Bolotina N. B. Trudove pravo Ukrainy: Navch.posib. – K.: Znannia, 2008. – 375 s.
7. Dmytrenko Iu. P. Trudove pravo Ukrainy : pidruchnyk / Iu. P. Dmytrenko. –K.: YurinkomInter, 2009. – 624 p.
8. Trudove pravo Ukrainy: pidruch. dlia stud. yuryd. spets. vyshch. nach. zakl./ S. M. Prylypko, O. M. Iaroshenko, I. P. Zhyhalkin, V. A. Prudnykov. – 5-te vyd., dopov. – X.: Pravo, 2014. – 760 p.
9. Potikha A. Trudovi kodeks Ukrainy pryiniaty u pershomu chytanni [Elektronnyi resurs] / A. Potikha // Ukraina: podii, fakty, komentari. – 2015. – № 22. – S. 27-38. – Rezhym dostupu: <http://nbuviap.gov.ua/images/ukraine/2015/ukr22.pdf>. – Nazva z ekranu.
10. Yurydychna entsyklopediia: V 6 t. /Redkol.: Iu. S. Shemshuchenko (holova redkol.) ta in. – K.: «Ukr. entsykl.», 1998. – T. 5; P-S. – 2003. – 736 p.